

JÖVŐBE TEKINTŐ TALÁLKOZÓ (BESZÁMOLÓ A KBK JUBILEUMI ÜNNEPSÉGÉRŐL)

Ritka élmény részesei voltak nemrég a honi kisgrafika barátai: április 18-án ünnepélyes keretek között emlékeztek meg a KBK megalakulásának fél évszázados évfordulójáról. Ez az írás az eseménysorozat lefolyását kívánja az utókor számára megörökíteni.

Az évforduló „hírverését” két kisgrafikai kiállítás is szolgálta. Az egyik a Molnár C. Pál Társaság Ménesi úti helyiségében nyílt. Itt az egykor bemutatott „Szent László a lovagkirály” c. sorozat mellett *Csiby Mihály* és *Tavaszy Noémi* grafikusművészek, a Társaság elnökének és tagjának alkotásai voltak láthatók. A másikat Szentendrén, a Pest Megyei Könyvtárban *Török Katalin* rendezte meg édesapja, *Török János* grafikusművész alkotásaiból és grafikai gyűjteményének lapjaiból *Nádor Ildikó* igazgató-helyettes közreműködésével.

Az április 18. napjára tervezett jubileumi ünnepség színhelye a Józsefvárosi Galéria volt. A József körút 70. alatti kulturális intézmény immár 2 esztendeje rendszeresen biztosít összejöveteleinknek kellemes, kulturált környezetet. A találkozó alkalmára a nagyméretű kiállítóterem is rendelkezésünkre állt. Itt nyílt meg – előzetesként – április 8-án, szerdán délután a kisgrafika múltjára visszatekintő, jubileumi kiállítás, nagyszámú érdeklődő jelenlétében.

Palásthy Lajos titkár bevezető szavai után a házigazda, *Komáromi Tibor*, a Józsefvárosi Sport és Kulturális Kht. igazgatója üdvözölte a megjelenteket, megemlítve, hogy számára is csodálkozással vegyes, kellemes meglepetés volt a kisgrafikkal való találkozás.

Ürmös Péter grafikusművész, a tárlat egyik rendezője, ez alkalommal csak röviden szólt a kiállításról, mert ennek ismertetését az országos találkozó egyik programpontjának szánta. Azt azonban örömmel hangsúlyozta, hogy művésztagjaink a jubileum alkalmára kitétek magukért: 31 grafikát készítettek. A jó hangulatban lefolyt, népes találkozó a tíz nap múlva esedékes országos találkozó sikerét ígérte.

Április 18-án, szombaton 10 órára jelezte az ízléses kiállítás meghívó a jubileumi ünnepség kezdetét, de már jóval előbb gyülekeztek tagjaink az ország minden részéből, így többek között Szegedről, Ceglédre, Pécsről, Mohácsról, Debrecenből is. A tagság regisztrálása után megkapta az alkalomra kiadott kisgrafikai mappát és az egyesület jubileumi évkönyvét, melyek ismertetése e cikk további részében olvasható.

dr. Gotthardt Gábor alpolgármester és dr. Mayer József

fotó: Várkonyi Zsolt

Pontban 11 órakor hangzottak el titkárunk megnyitó szavai. Utána *dr. Gotthardt Gábor* alpolgármester köszöntötte a megjelenteket, megemlítve, hogy a rendezvény fővédnöke, *dr. Kocsis Máté* alpolgármester a közelgő választások miatt nem lehet jelen a találkozón. A KBK elnöke, *dr. König Róbert*, a Képzőművészeti Egyetem tanára 25 esztendő tagtségát említve méltatta az elmúlt 50 év jelentőségét, hiszen ezt a tekintélyes életkort Magyarországon kevés egyesület érte meg. Az alkotóknak szóló jótanácsként azt ajánlotta, hogy a megváltozott viszonyok, az internet idején is őrizzék meg műveik kézműves jellegét. Felszólalásának kedves pillanata volt, mikor arról tett említést, hogy még kisfiú volt, amikor *Bordás Ferenc* orvos őt Székesfehérváron kezelte. A doktort azóta a magyar kisgrafika egyik stílusteremtő mestereként tiszteljük és róla most megjelent évkönyvünkben is megemlékezünk. Beszéde végén az 50 évért köszönetét fejezte ki a gyűjtőknek és művészeknek egyaránt.

Bensőséges hangulatú eseménye volt a tanácskozásnak *dr. Semsey Andorné* „műsoron kívüli” felszólalása is. „*A Kisgrafika Nagyasszonya*”, *Ila* asszony felidézte azoknak az elhunyt grafikusoknak a nevét és emlékét, akikkel néhai férje baráti kapcsolatban állt és akik együttesen alapozták meg a magyar kisgrafika jóhírét. (Mint utólag kiderült, megemlékezésének újszólván teljes szövegét feljegyezte *Király Zoltán*. A dokumentumértékű gondolatokat az utókor számára megőrizni kívánjuk, ezért azokat ebben a számunkban külön cikként közöljük.)

Király Zoltán költő, műfordító, lapunk egyik szerkesztője a kisgrafika gyűjtésének történetét idézte fel. Ennek előzményei a 19. század végéig nyúlnak vissza. Az első jelentős esemény

A fogadóbizottság: *Doncsevné Klára*, *Varga Edit*, *Harmath Gábor*

fotó: Villányi Flóra

Király Zoltán

fotó: Várkonyi Zsolt

Várkonyi Károly fametszete, X2

1903-ban történt, amikor az Iparművészeti Múzeum exlibris-kiállítást szervezett. 1919-ben megalakult a Szent György Céh, mely *Gyűjtő* címmel folyóiratot is adott ki. A két világháború között a gyűjtők két egyesülete is működött. Az egyik a *MEGE*, azaz a *Magyar Exlibrisgyűjtők és Grafikabarátok Egyesülete* mely *Kis-GRAFIKA* címmel folyóiratot is megjelentetett, további 12 kiadvánnyal gyarapítva az exlibris-irodalmat. 1935-ben Debrecenben megalakult az *Ajtósi Dürer Céh*. Ennek lapja, a *Magyar Exlibris*, mindössze két évet élt.

A második világháború után – számos, eredményesen működő társadalmi egyesület mellett – a két kisgrafika-gyűjtő egyesületet is feloszlatta a hatalom. A szervezett gyűjtőélet közel másfél évtizeden át szünetelt Magyarországon. 1959. április 25-én, 50 évvel ezelőtt 76 taggal megalakult a *Kisgrafika Barátok Köre*, mely a rendszerváltozás óta *KBK Grafikagyűjtő és Művelődési Egyesület* elnevezéssel, alapszabállyal rendelkező egyesületként végzi tevékenységét. Az alapító tagok: Réthy István, Arady Kálmán, Illyés Sándor László, Galambos Ferenc, Reisinger Jenő, dr. Soó Rezső szerencsés időben, a Derkovits-díjas Stettner Béla grafikus irányításával kezdték meg a szervezkedést. Összejöveteleiket az idők folyamán több helyen, így a Pilvax Kávéházban vagy a Fészek Művészklubban tartották. 1962-től rendszeresen jelentették meg a *Kisgrafika Értesítőt*, mely napjainkban *KISGRAFIKA* címmel kerül a tagok kezébe.

Várkonyi Károly fametszete, X2

Megalakulása után számos, neves grafikusművész lett tagja a KBK-nak. Az eltávozottakról a most kiadott Jubileumi Évkönyvünkben emlékezünk meg. Alkotásaik eljutottak külföldre is, így a magyar kisgrafika jó híre a 60-as években felvirágzott. Tagja lettünk az exlibrisbarát-egyesületek nemzetközi szövetségének, a F.I.S.A.E.-nek. Kétévenként rendezett kongresszusaikon a magyar gyűjtők is részt vettek, az ilyen alkalmakra kiírt pályázatokon művészeink díjakat, elismeréseket érdemltek ki.

A hallgatóság

A KBK életének csúcspontját jelentette, amikor 1970-ben Budapesten megrendezhettük a nemzetközi szövetség XIII. kongresszusát. A 150 főnyi résztvevő számára emlékezetes maradt az itteni program, a nívós kiállítások. Egy illusztris külföldi résztvevő ezért találkozónkat a hegycsúcsok között a Mont Everesthez hasonlította. Időközben tagságunk száma meghaladta a félezret. Sorra alakultak vidéki csoportjaink, Cegléden, Szegeden, Pécsen, Ajkán, Debrecenben. Ezekben a városokban rendezték meg gyűjtőink az országos találkozókat, melyek kiadványok sorával gazdagították a könyvjegy irodalmát.

Fél évszázados életünk során két kitűnő grafikusművészünk látta el a művészeti vezetői tiszteket. Az alapító *Stettner Béla* korán, fiatalon elhunyt. Ő teremtette meg lapunk mai arculatát és szinte még halálos ágyán is szerkesztette azt. Őt követte *dr. König Róbert*, Magyarország első grafikai doktorátusát szerzett művésze. Elismerés illeti tevékeny titkárainkat. Feladatuk nagy szakértelmet, odaadást és tapintatot igényelt. Nevük időrendben: *Réthy István*, *Csiby Mihály*, *dr. Vida Klára*, *Palásthy Lajos*.

Lapunk első felelős szerkesztője *Galambos Ferenc* bibliográfus, igen tevékeny művészeti író is volt, aki óriási lexikális tudással több, mint egy évtizeden át motorja volt a folyóiratnak. Ugyanez mondható az őt követő *dr. Semsey Andorról* is, aki 1975-től 1984-ig írta nagyszabású, tudományos

amikor megszűnt a szakszervezet támogatása. *Szász Sándor* úr, az ÁTI Közraktározási Vállalat vezérigazgatója, aki egyébként szeretett gyűjtőtársnőnk, *Szász Mara* férje, négy éven át támogatta a KBK-t, jelentős összegekkel segítve lapunk folyamatos megjelenését.

Király Zoltán felszólalása szerint még többen is megérdemelnék a köszönetet, azonban az időhiány miatt ezt mellőzte, egyébként is hozzáállásukról minden tagunk tudomással bír. Figyelemmel kísért, megnyerő hangvételű, tartalmas hozzájárulása végén további eredményes éveket kívánt a jubiláló egyesületnek.

A kiállítás ismertetésére felkért *Ürmös Péter* grafikusművész elmondta, hogy tervbe vett kiállításunkra mintegy 350 mű

Várkonyi Károly fametszete, X2,
Op. 980 (1979), 108×60

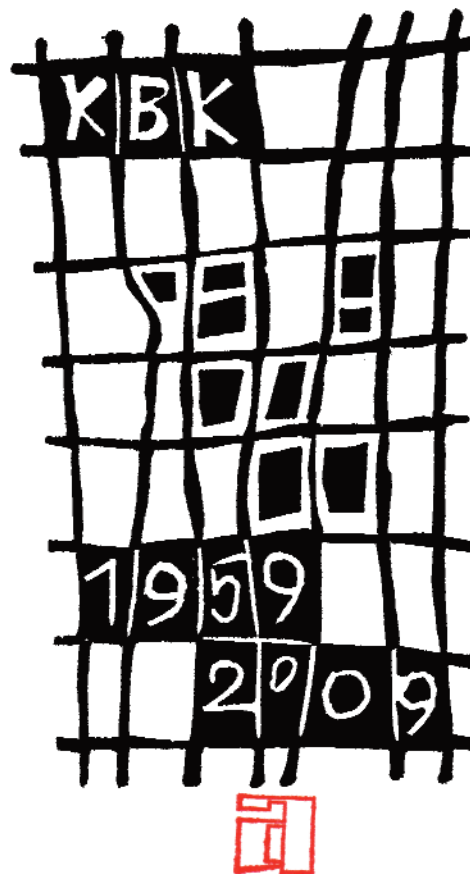
értékű tanulmányait, közölte kutatási eredményeit. Páratlanul szép, példásan rendezett gyűjteménye bemutatásával tanította az érdeklődő fiatalokat, rendezte meg kiállításait. A következőkben *dr. Arató Antal* 1985-től egy évtizeden át szerkesztette a KISGRAFIKA újságot. 1995-től háromtagú szerkesztőbizottság látja el a feladatot. Tagjai: *dr. Arató Antal*, *Király Zoltán* és *dr. Soós Imre*.

Köszönetet kell mondanunk támogatóinknak, akik a nehéz időkben mellettünk álltak. Ez történt a rendszerváltozáskor is,

Ürmös Péter

fotó: Várkonyi Zsolt

Salamon Árpád linómetszete, X3, Op. 10-09 (2009), 115×63

érkezett be művész- és gyűjtőtársainktól. Ezekből csak két kép volt azonos. Az ismétlődés elkerülése érdekében történt előválogatás után ezek 47 tablón kerültek a közönség elé. *Kerékgyártó László* grafikuművész érdeme az anyag szakszerű megjelenítése, a paszpartuzás és elrendezés. Ezért az óriási munkáért őt köszönet illeti. Ugyanígy elismerés illeti őt azért az itt látható, kisgrafikai kiállításon szokatlan műtárgyért is, melynek elgondolása és kivitelezése nevéhez fűződik. Az „Örökmozgó” vagy „Mozgóképek” elnevezésű installáció a könyvjegyművészet folyamatosságát hivatott jelképezni. Díszes foglalatban, üveg alatt, megállás nélkül méltóságteljes lassúsággal 6 kisgrafika vonul el a néző szemei előtt. A lapok (névsor szerint) *Csiby Mihály Fery Antal, Imets László, König Róbert, Stettner Béla* és *Várkonyi Károly* alkotásai, melyek egyben az eltelt öt évtized alkotásait is idézik.

Kimondottan erre az alkalomra több művész készített jubileumi grafikát, melyek öt tablón, a főfalra kerültek. Az alkotók közül ki kell emelni *Réti Andrást* és a Szlovéniában élő *Salamon Árpádot*, akiknek 6, illetve 7 változata szerepelt e kiemelt helyen. A jubileumi grafikák további alkotói: *Bakacsi Lajos, Bálint Ferenc, Havasi Tamás, Kerékgyártó László, Kőhegyi Gyula, Köllő Sándor, Nagy László Lázár, Sajtos Gyula, Szentessy László, Tóth Péter Varga Edit, Varga P. András*.

Ürmös Péter hangsúlyozta a tárlat műfaji gazdagságát, hiszen a könyvjegyektől az alkalmi grafikáig, az „In memoriam” lapoktól a tiszteletet kifejező „hommage” lapokig bezárólag minden kisgrafika-műfaj képviselve van a tárlaton. Technikailag a magasnyomású eljárások (fa- és linómetszetek) a leggyakoribbak. A mélynyomású technikákból a legkedvesebb a rézkarc, de egyre több kiállításunkon jelenik meg a számítógépes grafika is.

A tárlatvezető a továbbiakban szinte tudósi alaposággal vette számba az egyes városokban megalkotott lapokat, köztük a „Szegeci Panteon” néven híressé vált sorozatot, melyben a helyi gyűjtők a város művelődéstörténetének neves alakjait idézték fel.

Az anyagot áttekintve örömmel szólt arról, hogy ezúttal is sikerült a határokon túli alkotóinkat szerepeltetni. Jelenlétüket tekintve ugyanis joggal állapította meg, hogy mi valóban egy

fotó: Várkonyi Zsolt

Az „Örökmozgó” vagy „Mozgóképek” elnevezésű installáció

nemzetben gondolkodunk. Az ismertetés a vendéglátó budapesti művészek kiállított munkáinak méltatásával zárult. Tárnyilagos, alapos előtanulmányok alapján elhangzott véleménynyilvánításait a jelenlevők tetszéssel, egyetértéssel fogadták, mert abban a kollégák, a kortárs alkotóművészek iránti megbecsülés jeleit érezhették.

A jubileumi ünnepegről szóló beszámolónk akkor lesz teljes, ha szó esik arról a két kiadványról is, melyet a megjelent egyesületi tagok ez alkalommal a KBK ünnepi meglepetéseként kézhez kaptak.

A JUBILEUMI EMLÉKMAPPÁ borítóján *Kőhegyi Gyula* fametszete látható. Impresszuma szerint felelős kiadója: *Palásthy Lajos*, a KBK titkára. Készült 200 számozott példányban. A mappa 13 kisgrafikát tartalmaz. Ezek alkotói: *Bálint*

fotó: Várkonyi Zsolt

A hallgatóság egy csoportja

Salamon Árpád linómetszete, X3, Op. 09-09 (2009), 90×105

Ferenc, Bakacsi Lajos, Havasi Tamás, Imre Lajos, Kerékgyártó László, Kőhegyi Gyula, Moskál Tibor, Nagy László Lázár, Olexa József, Salamon Árpád, Tavaszgy Noémi, Ürmös Péter, Varga Péter András.

A lapok technikájának megoszlása: rézkarc, C3=2, fametszet, X2=7, linómetszet, X3=6, számítógépes grafika, CAD=3.

A lapok közül 7 darabot a művészek már kinyomtatva adtak át a mappa céljára, 6 darabot pedig *Olexa József* nyomtatt, akiknek munkáját dicséri a jubileumi emlékmappa kivitelezése is.

Olexa József és Kerékgyártó László

A *JUBILEUMI ÉVKÖNYV* fehér színű kemény kötésben, 96 oldalnyi tartalommal egy veszprémi nyomda termékeként jelent meg. A címlapot ugyancsak *Kőhegyi Gyula* már említett fametszete díszíti. A kötet tartalma két főrésze oszlik. Első felében a kisgrafika elhunyt neves alkotóiról szóló megemlékezések olvashatók, a második néhai nagy gyűjtők életútját idézi fel. Mindkét részt gazdag képanyag kíséri. A tanulmányok szer-

zői valamennyien egyesületünk tagjai, többen közülük a KISGRAFIKA munkatársai is.

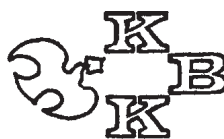
Bevezető írásában *Palásthy Lajos* titkár arra hívja fel a figyelmet, hogy az eltávozottak nagy száma miatt ez az áttekinthetőség nem lehetett teljes. Egyben ígéri, hogy lapunkban folytatjuk a kimaradottokról szóló megemlékezéseink sorozatát.

A kötet előszavát *König Róbert* elnök írta, aki az egyesületnek jó szellemű, megfelelő alkotókat kívánt, sok örömet ebben a csapatmunkában. Egykori titkárunk, *Csiby Mihály* visszaemlékezése után a KBK ötvenéves történetét tekinti át *Katona Csaba* írása. Ugyancsak figyelemre méltó *Rácz Mária* cikke. A legeredményesebben működő szegedi kör titkára a szegedi kisgrafika kevésbé ismert történetét teszi közkinccsé.

Körünk 50 éves jubileumi ünnepségéről a résztvevők maradandó élményekkel távoztak. Mivel régóta nem volt így együtt a teljes tagság, barátságok elevenítődtek fel. Az alkalom úgy hat majd a KBK életére, mint az üdítő májusi eső, új erőt, energiát hozva a szervezet további életébe.

Befejezésül szólnunk kell a találkozói előkészítésében és lebonyolításában részt vett tagtársainkról, akik neve eddig nem szerepelt ebben a beszámolóban. A beérkező tagok regisztrálását *Varga Edit* végezte. A befizetéseket és vásárlásokat *Harmath Gábor* bonyolította. *Doncsevné Klára* frissítők nyújtásával javította a vendégek közérzetét. Ennek beszerzését *Király Ágnes* vállalta. A Polgármesteri Hivatal részéről megjelent vendégek kalauzolását *dr. Mayer József* látta el. Végül, de nem utolsó sorban köszönetünket fejezzük ki *Horváth Mártának*, a Galéria vezetőjének, aki figyelmességével találkozónk jó színvonalát biztosította.

Soós Imre

Az Egyesület internetes honlapja
www.kisgrafika.hu néven érhető el.

Az elnökség (Ürmös Péter, dr. König Róbert, Király Zoltán, Palásthy Lajos) és dr. Gotthardt Gábor alpolgármester